

24. BÖLÜM

AİLE-ÇOCUK ETKİLEŞİM MODELİ

Ebru KÜÇÜK*

KATHRYN E. BARNARD
(1938-2015)

Çevre ile anne-bebek etkileşimini değerlendirmek için ebeveyn-çocuk etkileşim modeli 1994 yılında Barnard tarafından geliştirilmiştir. Modele göre, yeni yürümeye başlayan çocukların davranışları, bakıcılardan ve içinde yaşadıkları çevreden etkilenmektedir. Barnard modelinde hem annenin hem de çocuğun bireysel sorumlulukları üzerinde durmaktadır. Orta düzey bir hemşirelik teorisi olan bu model temel olarak anne-çocuk arasındaki birincil ilişkiyi değerlendirmek için kullanılmaktadır. Model; ebeveyn davranışları, gözlemlenebilen yenidoğan davranışları, çevre ve tüm bunların etkileşimini içeren dört temel kavramdan oluşmaktadır.

KURAMCININ ÖZGEÇMİŞİ

Barnard, Nebraska, Omaha'da 1938 yılında doğdu. Demiryolu işçisi (Union Pacific Railroad) bir babanın ve ev hanımı bir annenin tek çocuğudur. Birinci sınıftan itibaren hemşire olmak istiyordu. Barnard, 1954 yılında Nebraska da bulunan Douglas County Hospital'de 16 yaşında ilk hemşirelik eğitimine başladı. Hemşirelik alanında 1960 yılında Nebraska Üniversitesi'nden lisans dere-

* Arş. Gör., Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, ebrukucuk96@gmail.com

temasın olmaması, aşırı ağlaması veya minimal düzeyde ses çıkarması gibi durumlar ebeveynin bebeğin ipuçlarını anlamasındaki yetersizliğine ya da ipuçlarına duyarsız olunduğuna işaret eder. Nitekim Barnard, “Her bebeğin ihtiyacı olan ilk üç şey nedir? Bebek Ruh Sağlığı alanını üç kelimeyle nasıl özetlersiniz?” sorusuna “İlişkiler, ilişkiler, ilişkiler” şeklinde yanıtlamaktadır (4).

SONUÇ

Barnard tarafından geliştirilen bu model, ebeveyn-çocuk-çevre etkileşimi doğrultusunda çocuğun başarılı bir gelişim süreci yaşayacağı düşüncesine dayanmaktadır. Modelde, bebeğin verdiği ipuçların doğru yorumlanması, zamanında ve uygun şekilde yanıtlanması hem ebeveynin hem de çocuğun sorumluluğunun olduğu belirtilmektedir. Bu kapsamda hem ebeveynin hem de bebeğin desteklenmesi için sağlık profesyonellerine görev düşmektedir. Ebeveyn-bebek arasında ilişkisinin olumlu başlaması ve sürdürülmesi, iletişim ve etkileşimin kolaylaştırılması, ipuçların doğru yorumlanması ve zamanında müdahale edilmesi için hemşireler rehber görevi üstlenmektedir.

KAYNAKLAR

1. School of Nursing, University of Washington. Remembering Kathryn Barnard, a nursing legend. 2015. Erişim Adresi: <https://nursing.uw.edu/article/remembering-kathryn-barnard-a-nursing-legend/>. Erişim Tarihi: 18.03.2021
2. Anthony M. Unsung heroes. Home Healthcare Now. 2016; 34 (4):177-178.
3. Yıldız D, Kızılar E, Fidancı BE. “Ebeveyn-Çocuk Etkileşim Modeli”doğrultusunda Hemşirelik Yaklaşımları. Türkiye Klinikleri Hemşirelik Bilimleri Dergisi. 2017; 9(1): 71-78.
4. Yıldız D. *Ebeveyn-Çocuk Etkileşim Modeli*. 2. Uluslararası 7. Ulusal Pediatri Hemşireliği Kongresi, 27-30 Kasım 2019, İzmir, ss: 122-129.
5. Kennedy MS. Rock On. Ajn The American Journal Of Nursing. 2002;102(6):110-111.
6. <https://www.nytimes.com/interactive/2015/12/16/magazine/the-lives-they-lived.html> Erişim tarihi: 20.10.2020
7. Klass PE, Needlman R, Zuckerman B. The developing brain and early learning. Archives of disease in childhood. 2003; 88(8): 651-654.
8. Ransone SH, Graff JC, Bush AJ, Oxford M, Wicks MN. Psychometric evaluation of the nursing child assessment teaching (NCAT) scale in a community-based sample. Research in nursing & health. 2018; 41(3):301-311.
9. Beeghly M, Tronick E. Early resilience in the context of parent– infant relationships: A social developmental perspective. Current Problems in Pediatric and Adolescent Health Care. 2011; 41:197–201.
10. Pridham KA, Lutz KF, Anderson LS, Riesch SK, Becker PT. Furthering the understanding of parent–child relationships: A nursing scholarship review series. Part 3: Interaction and the

- parent-child relationship—Assessment and intervention studies. *Journal for Specialists in Pediatric Nursing*. 2010; 15(1): 33-61.
11. Mathew M. Conceptual Application Of Child Health Assessment Interaction Model (Chaim) In Assessment Toddler's Behavioral Problems. *International Journal Of Innovative Research And Advanced Studies (Ijiras)*. 2016; 3(7): 137-139.
 12. Kelly JF, Barnard KE. Parent education within a relationship-focused model. *Topics Early Child Spec Educ*..1999; 19(3): 151-157.
 13. Sarı C, Demirbağ BC. Kathryn Eleain Barnard'ın Ebeveyn Çocuk Etkileşim Modeli İle Down Sendromlu Bir Çocuğa Hemşirelik Bakımı. *Sted/Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi*. 2018; 27(6): 441-447.